

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

HARDINGOVA SKRB ZA DELAVCE SE ZGALJI V SODNI PREPOVEDI.

Pravosodni minister pravi, da je sedaj, ko je izdana stalna sodna prepoved, prepovedana nevarnost izemljarske stavke zavezalej.

STALNA SODNA PREPOVED ZADENE 400.000 ŽELEZNIČARJEV.

Chicago, Ill. — Začasno sodno prepoved, ki je bila izdana lani dne 5. oktobra in ki je zadrla železniške matužbeno po delavništvu, da niso mogli izvesti svoje stavke tako, kakor bi jo, če bi ne bilo tiste sodne prepovedi, izvezi sodnik James H. Wilkerson izpremenil v stalno ali trajno.

Pravosodni minister Daugherty je dejal v svoji tozadevni izjavi, da je ta zveznosodna odredba ZAVSELEJ uveljavila postavu, ki zagotavlja obnovo, da ne bo nobenkrat več prevodne krize v deželi.

Izjava se glasi takole:

"Določbe končne odloke so v vsah ozirih takorekoč istovetne z onimi začasne sodne prepovedi, izdane lani v mesecu septembru. "Radl svojih dalekosežnih posledic v mirnem zdržavanju postavu in reda je ta slučaj brez primera v legalnih postavah.

"Zadeva pennsylvanijske železnice proti zveznemu železniškemu delavskemu svetu, ki je bila v letem času skozi zvezno okrožno sodišče, okrožno poslovno sodišče in zvezno najvišje sodišče, je bila tudi rešena v desetih mesecih potem, ko so se pričeli zaslikaavanja. Taku splošnost je izredna za slučaj taku obsežnosti in veruine in govori sodni svetovalci okrožja v državi Illinois v prilog.

"Nobena stavka, ki se gladi meddržavna trgovina, se ne more sedaj vršiti v tej deželi z nasiljem in vandalizmom, ne da bi bil. (Dalje na 3. strani.)

Vojaki okupirali premogovnike v Kanadi.

500 moč je zasledilo dva rova v stavkovnem distriktu.

Sydney, N. S. — (Fed. Press.) — Petsto mož provinčne milice je 10. t. m. invadiralo premogovniški distrikt Nove Škotsije, kjer so rudarji v splošni stavki iz simpatij do jeklarskih delavcev v Sydneyu. Milicarji so se prijeljali na devetih odprtih tovornih vagonih in okupirali premogovnik št. 2 in Sterling Mine v Glase Bayu. Nemirov ni bilo.

British Empire Steel Co., ki poseduje premogovniški kakor železarne, je poslala vojaštvo z namenom, da prične s obratom rova. Stavkovski, ako jih bo mogla kompanija dobiti, bodo sledili vojakom.

Stavka rudarjev se razširja po vsaj provinci. Jeklarski delavci stoje v boju neomajani.

PULLMANOV VOZ IN ELLIS ISLAND.

New York, N. Y. (Fed. Press.) — Ellis Island je tista staja, koder sprejema Amerika priseljence. Nekateri nesrečne osebe, ki so jih obdržali v tisti jami solza in trpljenja, so že povedale mnogokaj o tem kraju. Ali kakor se je zdelo, se niso uradni niti najmanj zmenili za to. Ko pa je član poprejanje "snuške ruske aristokracije prebil tamkaj dva dni, se je ves ogorčen izrazil, da je Ellis Island slabši od boljševiške ječe. To je vstopilo priselniške oblasti hudo v živo, zakaj, nič na svetu ne more biti slabšega od boljševiške ječe. In tako je priselniški komisar Curran prijel za pero ter začel primerjati Ellis Island s Pullmanovim vozom. "Če kdo smrdi na Pullmanov voz, se ostali potniki razjezo nad njim," je dejal razjarjeni komisar. "Nikakor pa ne krivi Pullmanove kompanije zastranega."

3-MESEČNI REZULTAT OKUPACIJE PORUHRJA.

Berlin, 13. jul. — Danes preteče pol leta, odkar so Francozi naselili Rührsko dolino. V teh šestih mesecih so Francozi ubili 92 Nemcev, izgubili 71.145 oseb in tisoče drugih zapli v ječe. Francozi imajo v Poruhrju 80.000 vojakov, Belgijci pa 70.000; v Poruhrju je 97.000 francoskih vojakov in 17.000 belgijskih, skupaj 275.000 moč. Vrhutega je v Poruhrju 10.000 francoskih in tisoč belgijskih železničarjev, inženirjev in drugih delavcev. Vsa ta ogromna armada je pa spravila iz Poruhrja le 478.000 ton premoga in 512.200 ton koksa.

REPUBLICANCI V STRANU ZA FARMARSKO GLASOVE.

Padeč pšenične cene pod \$1 in stalna Daughertyjeva sodna prepoved vzemirjate dnove v vrstah reakcionarnih republikanov.

PO POLJEDELSKIH DRŽAVAH SILNO NARASLA NEVARNOVOLJNOST MED KMETI.

Chicago, Ill. — Pšenica pod \$1 smernik in stalnost Daughertyjeve sodne prepovedi proti železničarjem, to oboje je uspravilo vzemirjiv učinek na republikanske kolovodje srednjepozadnih držav, ko so se zadnji četrtlet obrli v hotelu Drake ter razpravljali, kako pridobiti kmetu in delavstvu v njih stranko prihodnje leto.

Izražena je bila bojazen, da bodo prav tedu dogodila kaj nihiče pričakoval v tem času, mnogo pripomnje k izvolitvi kmečko-delavskega kandidata Magnusa Johnsona za zveznega senatorja v Minnesoti prihodnji pondeljek.

Dočim niso smatrali Daughertyjeve sodne prepovedi za posebno važno zadevo, je po padcu pšenične cene obšla hrbe nekaterih republikanskih državnikov kurja pot posebno radi tega, ker je padeč povzročilo veliko nevoljo med tistimi poljedelci, ki pridelujejo pšenico.

Tajnik centralnega komiteja v državi Indiana, F. E. Shortmeyer, je povedal voditeljem, da je nevolja med kmeti in delavci po njegovi državi zelo razširjena in tako velika.

Ali storjeni so koraki, je rekel, da bi bili vzpostavljeni osebni stiki s kmečkimi in delavskimi skupinami. Povabljeni so na okrajne konference, kjer lahko povedo, kako bi se dalo priti nezdravim razmeram vekom.

Nobenega določnega programa ni v tem oziru. Toda dejstvo, da so se kmetje odvalili republikanskim povabilom, daje upanje, da bo zavladalo med kmeti in delavci boljše razpoloženje.

Tajnik je svetoval kolovodjam, naj se oprimejo našrta njegove države ter stopijo v osebni stik z nezadovoljnimi elementi po svojih državah.

Pšenica jim dela velike pregla-vice. Kmet je uvidel, da se več ne more zanesti na republikance. Delavec je to uvidel še poprej. Republikanec in demokrat se obetajo slabi časi. Kmet in delavec si segata v roko. Ustvarja se nove organizacije na kmečki in delavski stranki. In ko se posreči združiti delavca s kmetom, bo moč obeh starih odlojujehih strank, ki imata obe že toliko grehov vaaka na svoji kosmati vesti, tako okrnjena in oslabela, da bosta tvorila manjšinski politični frakciji.

In šele tedaj bo mogel kmet ali delavec upati na boljše čase. In kakor izgleda, niso tisti časi več daleč.

Zopet potres na dnu Pacifika.

Victoria, B. C. — Seismograf na tukajšnjem observatoriju je v četrtlet zaznamoval močan potres, ki se je pripetil 54.400 milj od tukaj, najbrž na dnu pacifičnega oceana. Potresni sunki so trajali tri ure in pol.

KMEČKO-DELAVSKA STRANKA V MINNESOTI UPA NA LEPO ZMAGO.

Razdor v vrstah starih republikanskih gardistov zagotavlja kandidatu Magnusu Johnsonu zmago na voličih v pondeljek.

DEMOKRATSKEGA KANDIDATA NE SMATRAJO ZA REŠENGA OČITELJA V GLASOVANJU.

St. Paul, Minn. — Čeprav je bilo na primarnih volitvah precej apatije in malomarnosti med volilci, je vendar Minnesota sedaj v zadnjem poglavju ene najhujših političnih kampanj. Volitva v pondeljek bodo pokazale, da je zanimanje za njih izid normalno.

Kmečko-delavska stranka, ki pišira in kandidira kmeta Magnusa Johnsona za zvezni senat, in republikanska stranka, ki se na splošno poteguje za J. A. C. Preusa, si na vso moč prizadevata pridobiti kar največ pristaev vaaka za svojega kandidata.

Senator La Follette iz Wisconsinu je poslal v Minnesoto iz svoje države oddelek svojih ljudi, da pridobivajo pristaše in prijatelje za Magnusa Johnsona in kmečko-delavsko stranko. Ta oddelek vodi njegov sin Phil. Njemu na strani so kongresnik Voight, Beck in Schneider pa podgoverner Geminis iz Wisconsinu.

Sključuje se med drugimi reči tudi na to, da je med republikancel velik razdor, ki je polskel ustanovitve Progressivnega republikanskega kluba za Minnesoto v življenje, kar je močno pomnilo vrste Johnsonovih bojevnikov, je v četrtlet izjavila kmečko-delavska stranka, da bo dobil Magnus Johnson še večjo voščino, kakor pa je lani senator Henrik Shipstead, ki je porazil bivšega republikanskega senatorja Kelloge, ko je šlo za sedež v zveznem senatu.

Progressivni republikanski klub, ki mu naeljuje voščilni podgoverner Thomas Frankson ima celo krdele govornikov, med njimi mnogo odličnih republikanskih voditeljev, ki se z govori potegujejo za Johnsona. Njih gošo je: Očistimo stranko Lincolnu in Rooseveltu posebnih interesov s tem, da porazimo Preusa in preusizem."

Kako obsežen je ta republikanski razdor, se bo pokazalo v pondeljek. Državni senator James A. Carley in demokratični kandidat se z vsemi svojimi močmi prizadevata potegniti volice za sabo. Nekaj več bo dobil demokratskih glasov, kakor jih je doslej dobil kak demokrat v Minnesoti, ali njega kljub temu ni smatrali za nevarnega tekmeča.

21 caristov zavrnjenih.

Drugi 605 belogardistov iz Sibirije sme ostati v Ameriki.

San Francisco, Cal. — Naselniške oblasti so pridržale 21 ruskih caristov na otoku Angel Islandu, drugih 605 Rusov, ki so pred nekaj časom dospeli iz Manile, kamor so pribežali iz Vladivostoka, se je pa smelo izkreati na suho in ostati tukaj.

Uradniki pravijo, da begunci, ki so bili odklonjeni, niso zadovoljili naseljenškega zakona. Eden teh je slaboumen, drugi pa najbrž postanejo javno breme. Odklonjeni bodo deportirani nazaj v Sibirijo.

55.000.000 BO ZADOSTI ZA IZPLAČANJE VOJAŠKEGA BONUSA.

Springfield, Ill. — Državni blagajnik Oscar Nelson je zanikal govorico, češ, da ne bo zadosti 55.000.000 za izplačanje vojaškega bonusa v državi Illinois. "Prisojilni odbor, sestavljen iz govnerja, gen. adjutanta Blacka in mene, meni in nra, da bo 55.000.000 zadostovalo," je dejal Nelson. "Prošnjo za najvišje zneske so skoro vse že vložene. Prošnjo, ki prihajajo sedaj, so približno vse za manjše zneske."

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Sodna prepoved zoper mehanike v železniških delavnicah je zdaj stalna.

Republikanci so v strahu, da izgube farmarske glasove radi nizke cene pšenice.

Upton Sinclair je razpall starokopitne profesorje, ker jim je povedal, da so hlapi kapitalizma.

Delodajalci so pričeli z novo ofenzivo za odprto delavnico.

Edenindvajset sibirskih caristov ne sme v Združene države.

Delodajalci so najvili precej delavcev iz Mehike in Kanade.

Inozemstvo.

Anglija poziva Francijo in druge zaveznike, naj skupno odgovore Nemčiji na njeno zadnjo noto.

Francija je odgovorila Angliji s tem, da je okupirala še dve nemški mesti.

Nova kriza v Lozani. Turki so se premislili in zahtevajo še več.

Francoška zbornica je končno odobrila posojilo Jugoslaviji.

Vojske čete okupirale dva promogovnika v Novi Škottiji.

NOVA OFENZIVA DELODAJALCEV.

Organizacija tovarnarjev je na delu za nove protidelavske zakone.

New York, N. Y. — (Federated Press.) — "Narodni industrijski svet" v New Yorku je odprl kampanjo za preprečenje zveznega vojaškega bonusa, za dosuge novega naseljenškega zakona, proti nekakemu novemu zakonodajstvu glede železnice in za znižanje davkov na industrije.

Narodna zveza tovarnarjev, ki šteje 60.000 članov, je že prejela navodila, da naj mobilizira vse svoje sile za invazijo prihodnjega kongresa. Tovarnarji, ki so organizirani v omenjeni zvezi, reprezentirajo okrog štirideset milijard dolarjev kapitala in vposlujejo več ko šest milijonov delavcev. Njih naloga, katero jim je dal "Narodni industrijski svet", je, la pritisnejo na kongresnike v svojih distriktih za sprejetje novih zakonov, med katerimi je tudi zakon "selektivne imigracije", to je, da se dovoli naselitev izbranim grupam delavcev iz gotovih držav.

Omenjeni "Narodni industrijski svet" ni nič drugega kot politični oddelek Narodne zveze tovarnarjev; v njem je zastopanih najmanj 300 organizacij delodajalcev. Za danes navedemo le dve točki programa, ki ga je sprejel ta politični department ameriških kapitalistov.

1. Našela individualna svoboda za delodajalce in delavce v trgovini in industriji se morajo ohraniti in utrditi.

2. Neizprosna opozilja razrednemu zakonodajstvu v kakršnikoli obliki, ki gre za tem, da je enemu razredu državljanov nekaj postavno, kar je za druge razrede nepostavno.

Prva točka pomeni odprto delavnico, druga pa, da delavske strokovne unije ne smejo biti izvezte iz protitruštnege zakona, temveč se morajo smatrati za truste in razpustiti, kadar se jim dokaže, da ovirajo "svobodno konkurenco" in individualno svobodo državljanov.

To znači, da so kapitalisti začeli novo ofenzivo zoper delavce, in sicer v postavodajnih zbornicah.

Jugoslavija dobi francosko posojilo.

Pariz, 13. jul. — Francoski parlament je odšel na politične čezpoletje. Predno je bilo zborovanje odgodeno, je zbornica s 498 glasovi proti 84 odobrila posojilo 300 milijonov frankov Jugoslaviji.

VRŠE.

Chicago in okolice: V nedeljo jasno in gorko. Južnovzhodni vetrovi. Temperatura v tednjih 24. urah: najvišja 75, najnižja 67. Spinec izide ob 5:26, zaide ob 8:25.

ANGLIJA VABI ZAVEZNIKE NA SKUPEN ODGOVOR NEMČIJI.

Baldwin ni zagrosil s prelomom, posvaril pa je Francijo, da svet ne bo dolgo gledal kaosa v Poruhrju.

NI PA POVERDAL, KAJ MISLI ODGOVORITI NEMČIJI.

Berlin, 13. jul. — Francoške čete so danes okupirale mesti Barmen in Elberfeld na južnem robu Rurske doline. — To je menda odgovor Francije na apel Anglije za mir.

London, 13. jul. — Francija ima še eno priložnost, da se "poboljša". Ministrski predsednik Baldwin, ki je večera v zbornici razložil stališče Velike Britanije glede reparacij in poruške krize, ni vihtel šibe, kakor so nekateri pričakovali, pač pa je z mehkim rokavicami gladi in tapiljal Francijo po rami, svařed jo s prijateljskim opominom, naj se strezni in ne tira sebe in sosedov v pogubo. Kakor pravi star pregovor: Treala se je gora in rodila se je miška!

Jedro Baldwinovega govora je bilo:

Vsi zavezniki so edini, da mora Nemčija plačati odškodnino. O tem ni prepira. Nesoglasje pa je, koliko, kdaj in kako naj Nemčija plača. Anglija je zato, da Nemčija plača čim največ more. Zavezniki niso še danes na jasnem, koliko more Nemčija plačati. Tu je nesporazum.

Anglija je proti temu, da bi se Nemčiji naložila prekomerna odškodnina, katero ne bi mogla plačati; to bi bilo gospodarsko vprašanje Nemčije in tega ne sme biti konec bi bilo vsaj eno leto. Razvalina Nemčije bi bila razvalina Evrope.

Anglija je nasprotovala okupaciji Poruhrja. Takoj v začetku okupacije je rekla, da ta korak ne prinese ententi maksimalne vošče odškodnine. To je zdaj jasno; vse tiste posledice, ki smo jih pričakovali, so danes na dani. Angleška vlada je v januarju predlagala zelo liberalno rešitev vprašanja, toda njen predlog je bil odbit. Potem je stala ob strani in ni hotela ovirati Francije, ker je svesta ententi in ni hotela razsora.

Tudi danes ga noče — ali sila posledice je močnejša od dobre volje. Tako ne sme iti dalje. Zavezniki ne dobivajo več reparacij, odkar je Poruhrje zasedeno. Kar dobe, gre na škodo gospodarskega sistema Nemčije, ki propada bolj in bolj. Ljudje stradajo, valuta pada in brezposelnost se širi. A ni Nemčija sama, ki trpi posledice. Steherna dežela v Evropi plačuje ceno teh razmer. Denarna valuta (Dalje na 3. strani.)

Dobili so nove delavce.

Kanada, Mehika in Filipini dajejo precej delovne sile.

Chicago, Ill. — (Fed. Press.) — Industrijski avtokratje so našli nove izvore delavcev, s katerimi se naplačajo za znižano imigracijo iz Evrope valed postavne omejitve. Izjave magnatov kot je Gary dokazujejo, da se je zadnje čase nabralo precej delavcev iz Kanade, Mehike in Filipinov; če se prišeteje še naseljenji iz Evrope, kolikor jih sme priti, se zdli, da bo zaenkrat zadosteno zahtevam delodajalcev, ki so pred kratkim kričali o tolikem pomanjkanju delavcev.

Kakor izgleda, računajo delodajalci na te izvore, da preprečijo nadaljno povišanje mezde.

DETROITSKA LEGLJA SE POGANJA ZA PREKLIC SUHE POSTAVE.

Detroit, Mich. — Tukajšnja podružnica Ameriške legije, ki je po številu svojih članov največja v Michiganu, je sprejela rezolucijo, v kateri je rečeno, da je ta podružnica odločno proti prohibiciji in zahteva splošno ljudsko glasovanje o preklic suhaškega amandmanta k državni ustavi.

BOGATI SO BOGATEJŠI REVNI REVNEJŠI.

Washington, D. C. — (Fed. Press.) — Narodno bogastvo Združenih držav znaša danes okroglo \$3600 na osebo. To znači, da bi delež vsake družine znašal \$18.000, če bi bilo bogastvo enakomerno razdeljeno. Te številke so vzete iz uradnih zapiskov zakladniškega departamenta. Skupni letni dohodki dežele se računajo na okrog 70 milijard dolarjev. Steherna oseba bi torej imela \$636 dohodkov na leto, družina pa \$3180, kar bi prilično zadostovalo za dostojno ekstenenco. Ali pa ima toliko steherna družina? Ne! Zakaj ne? Zato, ker je narodno bogastvo v rokah manj ko enega odstotka vseh prebivalcev. Bogatini imajo vedno več, siromaki pa vedno manj. Tak je kapitalistični sistem.

S TURŠKIM MIROM NE BO ŠE NIČ.

V zadnjem trenutku so Turki odkrili past v pogodbi.

Lausanne, 13. jul. — Podpisanje mirovne pogodbe se je svaletelo in mogoče ne bo podpisana ta leden. Turška vlada je obvestila izmeta pašo, da mora zahtevati gotove spremembe v pogodbi. Kemal paša se je premislil in zdaj zahteva, da morajo svaženjske čete in bojne ladje isprazniti Carigrad, Galipoli in Čanak brezpogojno takoj po podpisu pogodbe in šele po šestih tednih, kot se glasi pogodba. Turki se tudi leto sdaj opasli, da pogodba omenja le čete, ne pa bojnih ladij, zato zahtevajo, da se mora pogodba jasno glisati, da vojske čete in bojne ladje zaveznikov zapuste turško kraje in vode.

Druge zahteva turške vlade je, da točke glede koncesij odpadejo iz pogodbe. Ameriški poslanik Grew je podprl ta zahteva Turkov — in zavezalci so razočarani.

Zakon proti kriminalnemu kapitalizmu!

Tak zakon je potreben, je dejal pisatelj Upton Sinclair.

San Francisco, Cal. — (Feder. Press.) — Socialistični pisatelj Upton Sinclair, ki je te dni govoril na javnih shodih v San Francisco o potlačenju svobode govora v Los Angelesu in gojaštvu v Berkeleyu je zelo razburil konvenciji Narodne vzgojevalne zveze in Svetovne vzgojevalne konference, ki se bal zdaj vršiti v San Francisco. Sinclair je na shodih razgall binavstvo nekaterih vodilnih profesorjev na ameriških višjih šolah, ki hlapčujejo denarnim mogotcem, in zdaj je ogenj v strel. Mnogi učitelji pa na them priznavajo, da ima Sinclair prav. Sinclair zdaj piše novo knjigo z naslovom "The Goings" (gosiči male goske), v kateri odkriva in biča razmere v ljudskih šolah.

Sinclair je dejal na enem shodu, da Kalifornija potrebuje zakon proti kriminalnemu kapitalizmu, ki naj bi stopil na prste proponen-tom zakona zoper "kriminalni sindikalizem". Rekel je, da boj za svobodo govora mora biti zmago-vit. Sinclairjev shod v Berkeleyu (predmestje San Francisco) se ni mogel vršiti, ker so mu vsi lastniki dvoran odrekli prostore.

PLEŠCI Z LASULJAMI.

New York, N. Y. — Newyorški ekskluzivni klubi so polni plešcev, ki nosijo tako umetno narejene lasulje, da niti njihovi najohji prijatelji ne vedo za njihovo skrivnost; tako je zatrdil izdelovalce takih lasulj Bruno Leo Schurig.

Toda lasulje so izdelavci dobrih lasulj iz Francije in Nemčije je bilo ubitih v vojni.

"Moški se pripravljani plačati vsako ceno za lasulje, ki jih narede mlade," je dejal Schurig.

PROSVETA
 GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
 Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.
 Naslov na vas, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
 2857-59 So. Laramie Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
 Organ of the Slovene National Benefit Society.
 Owned by the Slovene National Benefit Society.
 Advertising rates on agreement.
 Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.
"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

SLIKE IZ NASELBIN.

Irwin, Pa. — Veliko rojakov se morda misli, da me ni več med živimi, ali da sem kam odjadel od tu na politično, ker se nisem toliko časa oglašil. Da pa rojaki ne bodo tega mislili, sem se namenil opisati tukajšnje delavske razmere. Dela v tej okolici ne manjka in tudi plače so še dosti povoljne, ako jih primerjamo s plačami, ki so jih delavci prejeli lanske leto, ko je nastopila premogarska stavka, to ti je bila plača — celih 25c do 35c na uro! In kdor je bil deležen slednje, se je štel srečnega in še za boljše ga delavca. Danes že ni več tako slabo in skoro vsak delavec ima 55 do 60c na uro, pa naj dela pri stavbah ali pri popraviljanju cest, katero delo je v tukajšnjem mestu prav oživelo. Postavljajo nove banke, ki bo stala sto dvajset tisoč dolarjev. Prav tu se vidi, kako ogromne dobičke imajo banke pri svojih vlagateljih in izposojevalcih. Če bi bili vsi kot jaz, bi ne rabili nobene banke in šetletni je, da to čimprej pride. Kadar bodo izginile banke, takrat bo tudi izginilo izkoriščanje delavstva, ker delavec ne bo plačan s denarjem, temveč s produktom za svoje delo. Ne bo imel, da bi nosil na delo, pa tudi drugim ne bo treba gledati, kje bi si izposodili, da si napravijo svoje potrebšine. Svoj produkt bo lahko zamazal s produktom drugega, tako bo lahko imel vsak, kar mu je potrebno za življenje.

Šele ko bo to urejeno, bo delavec rešen sužnosti; dandanes smo še pravi moderni sužnji, ker nas slepi močeni dolar, po katerem hrepenimo in storimo vse, da ga dobimo v roke za par dni in ga je še treba odati naprej, tako da pride zopet v roke dočimnim, ki si bašejo svoje malhe, in sicer z velikimi obrestmi.

Poleg novega bančnega poslovanja tudi stavijo novo operno gledališče, ki bo stalo približno toliko kakor banka. Da delajo tudi božji hram, to se ve, kar je tudi potrebno. Tam se jih bo zbralo še največ skupaj in napravili bodo še največji uspeh pri vernih ovčicah črne polti, kateri kot pravijo, so zelo strogi verniki. Vidi se, da so res, saj so tudi najbolj vztrajni stavkokaži, kar bržkone delajo na priganjanje njihovega dušnega pastirja.

Tako vidite, da stavijo poleg tlakovanja cest tudi nepotrebne stavbe, ki bodo v škodo delavskemu razredu. Mesto Irwin s okolice šteje približno 30.000 prebivalcev, pa nima nikake bolnišnice, kar je po mojem mnenju najbolj potrebno za toliko obknavstva. Za zavode, ki bi koristili splošnosti, ni denarja, imajo ga pa dosti za stavbe, v katere bo zahajal delavec in njim nosil težko prilufene cente, da si bodo lažje polnili svoje žepce.

Ko sem opisal delo v mestu Irwinu, naj tudi opišem rove po okolici. Tudi rudniki obratujejo še dosti dobro in rudarji so zadovoljni s sedanjo plačo, vendar ni nikogar aliati, da mu kompanija preveč plača, akoravno je toliko krivka po časopisih in drugod, da so brez potrebe stavkali. Danes lahko vidite, zakaj ste šli na stavko, kajti danes je dele za denar. Ali ni boljše delati osem ur za \$7.50 kot pa za pet dolarjev, kot ste imeli prej? To je dokaz, da ste veliko pridobili in zadnji stavki. Pokažimo še drugič tako složenost in pridobilni bomo vse tisto, za kar smo bili zadnji poraženi. Zato pa se je sedaj treba pripraviti na vse, kakor je poročal dopisnik iz okraja Westmoreland.

O napredku nimam kaj poročati, ker ne napredujemo, temveč gremo nazaj po rakovo. Zato opozarjam vse sodruga bivšega kluba št. 221, da se oglašijo in sporočijo na spodnji naslov, kam in v kak namen naj se daruje njega ostalo premoženje. Klub je namreč zaspal še pred enim letom. Odkar sem jaz oddal tajništvo iz rok, tedaj ni bilo nobene seje več. Ali je to vsled tega, ker smo dobro podučeni, da je treba pri klubu delovati, da se delavec reši svojih izkoriščevalcev in da je treba podpirati stranko s malimi prispevki? Zato, ker je treba delovati in tudi malo irtvovati, da bi čimprej dosegli svoje upravljene zahteve, pa nočemo biti zla ni pri takih organizacijah in njih lepe ideje opuščamo. Organizacije opuščamo, ker nam ne nudijo dolarjev. Ako bi dobili vsaj vsako sejo po en dolar, potem bi bili prav zvesti člani socialistične stranke, tako smo pa rajše podporniki izkoriščevalcev in živimo v nevednosti. Zalostno je to.

Torej prosim vas, ki ste bili pri ustanovitvi seji in potem zvesti pripepatevateljci asementu, da mi pišete, kam naj bo izročena preostala vsota, katere se nahaja pri sodrugu Johnu Tušarju, in sicer \$35.65, da bom potem odposlal na določeno mesto, kamor bo hotela večina. Zato prosim, da se tam, kjer vas je več skupaj od omenjenega kluba, malo povetujete in jaz bom potem gledal na to, da bo storjeno kot želi večina, kar bom tudi naznanil v listu.

Obenem tudi priporočam vsem tistim, ki ste pri meni naročili list in knjige, da v slučaju kako pomote naznašite na spodnji naslov.

Pozdravi — **Jernej Kokolj, Irwin, Pa. Box 682.**

Mulberry, Kans. — Iz vseh krajev Unije poročajo o slabem položaju v premogarski industriji. Tako je tudi v Kansasu. Nekateri rudniki obratujejo po dva dni na teden, drugi po tri dni in nekateri pa popolnoma počivajo. Tisti, ki vedno obratujejo imajo pa vedno kako zmešnjavo, samo da ni dela.

Pri Western Coal Co. št. 20 so pred par tedni imeli nekoliko sporekanja zavoljo pralnice. Nek premogar so je pisano pritožili, da ni zadostnega prostora za 200 rudarjev in res so poslali pogledat meša, ki je določil, da ni več prostora kot za 150 mož. In kaj so ukrenili? Druga dne so odpustili 50 mož. Odpušeni so bili en tečen, potem jih je kompanija nazaj s pobotanjem, da bo pralnice povečala. Prišlo jih pa ni nazaj več 50, temveč 49, ker eden je med tem časom umrl. Srečen je, da se mu ne bo več treba pokoravati nasiljem, ki so še veliko ljudi spravila s tega sveta.

Komaj so onega pokopali jim je smrt zopet pobrala enega rudarja kar iz jama. Zjutraj je šel zdrav na delo, kmalu za tem pa so a našli mrtvega ležati v njegovem prostoru. Ni znan vzrok njegove smrti. Sodijo, da ga je zadela srčna ksp. Po narodnosti je bil Belgijec, več mi pa ni znano.

Neprestane nesreče, ki se dogajajo nam vedno bolj kažejo veliko potrebo zavarovanj za slučaj bolezni, nesreč in smrti, pri čemur nam najboljše služi S. N. P. J. Kdor se ni, naj se torej zavaruje za vse neprilike, da ga nesreča ali karkoli ne zadane ne pripravljenega.

V drugi številki z dne 3. januarja t. l. je bilo v dopisu iz Holcomb, Wis. pisano, da se je zgodil čudež, da se je prikazala zvezda, ko se je rodilo dete. Dopisovalka ni vedela, ali sinček ali hčerka. Tudi pri nas se je zgodil čudež, ki pa ni poseben čudež, a bi ga vendar radi razskotali danes že lahke tako smatrali. V Breszy Hillu sta dne 1. julija John Černe in njegova žena obhajala 25 letnico svojega skupnega zakonskega življenja. Srebrna očet pravijo takemu praznovanju. No, jaz jima želim, da bi dočakala zlato in potem še dijamantno. O tistega časa bom morda še jaz ozdravil in se bom udeležil slavnosti, da obemem kako z jajcem namazano pišče, kar silno prija mojemu želodcu.

Ker sem že prišel do tega, da omenim, kaj je dobro in kaj ni, omenim, da sem popolnoma prepričan o dobrotah dr. Clarkovih nasvetov v številki z dne 3. januarja. Vem, da so njegovi nasveti koristni, kar se tiče vživanja zdravnih jedi, samo malo težavno je kaj takega za nas same, ki si jih sami ne znamo pripraviti, če smo pa na stanovanju, se na nas oženjeni ne ozirajo, ker nimamo nanje napravljene posmrtnice.

Baš četrtega julija je in dežuje, da se ne morem sprehatati. Zato pa si vzamem od celega leta "Prosveto" v jo pazno zasledujem. Največ je v nji zaradi proučen v pomoč bolnikom. Saj ni čudno če prosijo (prosimo). Kdor je dolgo bolan, mora prositi ali pa vzeti. Če prosil lahke nosi, če vzame, pa vzamejo tudi njega in ga zapro. Nekaterim društvom pa gre vsa hvala, ker ne odklonijo nobene prošnje.

Strinjam se z onim dopisnikom iz Verone, Pa., v številki 56 z dne 7. marca, ki piše o umrlem členu, ki je imel napisan testament, da bodo plačani po njegovi smrti vsi njegovi dolгови, za zamudo časa, potrebo itd. Glavni urad pa tega ni storil, da bi bilo tako plačano, ker pravila S. N. P. J. tega ne dopuščajo. Bil je samec in tako se bojim, da bo tudi z mano, če me revmatizem kmalu ne pusti.

Zopet sem poizkusil nekaj, namreč nasvet, ki ga je pisal dr.

Kern v št. 56 z dne 7. marca. Meni ta nasvet ni tako dobro ugal kakor neki ženski ki je par dni plela proso, je je trgalo po kolenih in je potem ozdravila. Skozi dve leti sem skušal še vse tiste nasvete, ki jih je navedel dr. Kern proti kronični bolezni revmatizma ali kaj takega še ne dodaj, da bi se hodil gret na sonce. Ravno je bil dan za to in hajdi na sonce. Res so mi pomagali solnčni žarki, še za to, ker sem se do malega skuhal, da se zdaj kar koža lupi z mene, počasi se bo, mislim, še meso. Revmatizem pa se še zmerom tišči kot klop v koži. Dr. Kern je prepričan, da pomaga solnčna (naravna ali umetna) lašč. Jaz sem tudi prepričan, a tako tudi, da se mi zdaj kar koža lupi, da me vse boli in peče. Rad bi videl, kako bi se otrok držal, če bi ga neali za petnajst ali dvajset minut nagega na sonce, kot dr. Kern priporoča in to večkrat na dan. Še jaz ne delam pri tem prav priljubljenih obrazov. Čitatelji naj ne mislijo, da pišem to, ker je dr. Kern odšel v staro domovino; pišem, ker mi je ravno tako prišlo pod pero. — **Joe Ferma.**

Black Diamond, Wash. — Napisati želim par besed o naši stavki, kako smo je izgubili. 26 mesecev smo bili na stavki in sedaj smo izgubili vse. Saj tudi ni čudno, če smo izgubili, kajti bilo je mnogo slovenskih stavkocakov, ki so povzročili, da je bila stavka za nas izgubljena. — **Mrs. Klotilda Orehek.**

(Imen stavkocakov ne moremo priložiti, ker ta imena so članov naše jednote. Pravila zahtevajo, da se imajo take zadeve prvo rešiti pri društvu. Torej obtožite jih pri društvu. Poglejte pravila na strani 56, XIX. člen. Razsodišče. — Opomba uredništva.)

Oakville, N. Y. Naročnina mi je potekla, torej pošiljam \$2.50, kot polletno naročnino za list, katerega res člalom nad vse drage kot najboljši list za delavce in farmarje.

Tu nas je precej Slovencev, ki živimo na svojih farmah. Letina še precej dobro kaže, le krma bo bolj slaba, ker je bila spomladi preveč suha. Podnebje je zelo zdravo in tudi voda dobra.

Farmar je res sam svoj gospodar. Nihče ga ne priganja, kadar se mu zljubi, takrat gre delat. Z živinorejo so tu še najboljši dohodki, pa tudi kokošjereja se izplača. Poleti se dobi za mleko lep denar, kar je posebno dobro, ker prehranjevanje goveda nič ne stane. Pozimi je težje in so večji stroški z živino, a zato je tudi mleka dražje. Tu dobro raste in uspeva vse, kar človek poseje, da le prija temu podnebjju. Če farmar ni preveč zadovoljen ima boljše obstanek kot vsak drugi delavec, kjer se ustali, tam ima tudi obstanek. Ni mu treba vedno skrbeti, kje dobi delo, kakor rudar, če delo v rovu zastoji. Na farmi je vedno veliko dela, akoravno ni velikih dohodkov. Človek se pa le lažje preživi kakor po mestih. Tam je dobro, kadar človek dela, drugače pa siromaštvo za delavski razred.

Res mnogo dela je poleti na farmah, a zato je pozimi malo več počitka, ko ni drugega dela kot krmilitev živine in pa napravljajenje kakih drv za leto, ker v polletnem času ni časa za taka dela; treba je obdelovati zemljo.

Tu je na prodaj vsakovrstnih farm. Nekatero so dobre, druge slabe, a če človek misli kaj kupiti je vedno najboljšje, da si prej dobro ogleda in poišče, da ga ne speljejo zapeljivi agentje, kateri gledajo samo na svoj dobiček. Govore res, da jim je za dobrobit ljudi, a v resnici jim ni čisto nič mar, ali kupei od njih dobijo dobro ali slabo zemljo, samo da s par besedami napolnijo njih žepce. Meč temi ljudmi je več nepoštehnih kot pa pravičnih in dobrih.

Kogar bi veselilo farmarstvo tu, naj bi prišel ogledat, rojaki mu bomo šli na roke.

Pozdravljam vse čitatelje "Prosvete". — **Mrs. K. L. Mohar.**

LISTNICA UREDNIŠTVA.
Girard, Kans. — Kritike Vam v smislu pravil ne moremo priložiti. Ako z razsodbo gl. porotnega odbora niste zadovoljeni, apelirajte na splošno glasovanje ali na konvencijo. — Pozdravi!

Opozorilen. — Ne gre se pri Vašem opisovanju "S planjave" za to, kaj misli urednik, ampak kaj določajo poštni zakoni. In ti prepovedujejo opisovanje takih razmer in dejanj. — Pozdravi!

Cleveland, Ohio. — O zadevi smo še večkrat poročali. Če ste

Če bi se Kristus vrnil...

Po dolgem čakanju je justični department prejel poročilo svejega preiskovalca, kateremu je bilo naloženo, da zasleduje naj-novejšega in zelo nevarnega agitatorja, ki se je pojavil v državi. Poročilo se glasi:

Posebno poročilo o agitatorju, kateremu pravijo Kristus.

Just. dept., oper. št. 4763.
 Gospod justični tajnik:

Ponižno poročam o staryi, kakor mi je bilo naročeno. Po trudopolnem raziskovanju in povpraševanju sem izvedel, da je bil ta človek, kateri se imenuje Kristus, v svoji mladosti tesar, toda pridružil se je brezposelnim. Zdaj hodi od države do države in pridiguje doktrine socializma in takozvanega humanizma, hujska delavce proti kapitalistom in napada milijonarje na njihovih vogalih.

Do danes še nisem poizvedel, da bi bil Kristus rekel eno samo dobro besedo o naših lastnikih premoga in drugih kapitanih industrij. Imamo priče, ki so ga videli, ko je stopil v tempel, ki je bil poln borzijanov, premogovniških operatorjev, bankirjev, veletrgovcev, veleposestnikov, militaristov, advokatov, političarjev, ministrov, urednikov, kanonikov in škofov, pa je vse izgnal z bčem iz tempa, nazivajoč jih tateve, roparje, hinavce in lopove. Ko je prišla policija, je bil že izginil.

Voditelji jeklarskega tru'ta so mnenja, da je bil Kristus poslan iz Rusije. Najrajši se držli na sejah unij in rasnih radikalnih organizacij. Delavcem pripoveduje, da so neumni, če si puste znižati merze.

Največji škandal pa je, ker nasičuje brezposelne brez razlike in jim s tem daje potuho, da nočejo delati za nisko merzo. Kaj bo z našimi dobrodelnimi organizacijami, ako se bo to nadaljevalo? Narodna zveza delodajalcev mu je pojasnila po svojih zastopnikih, da nasičevanje brezposelnih ubija ljubezen do varčevanja in dela, pa se ni zmenil. Z njim hodi odbor dvanajstih mož — nizkotnih in neizobraženih delavcev — ki slepo storijo vse, kar jim reče.

Kristus je tudi pacifist. Škoda, da nismo zdaj v vojnem času! Pravi, da nima domovine, in če bi jo imel, ne bi šel zanje v vojno. To je izdajstvo! Namesto ljubezni do domovine priporoča ljubezen do bližnjega, ljubezen do vseh ljudi, tudi do naših sovražnikov. Izdajstvo!

Na svoja ušesa sem ga slišal, ko je rekel, da bogatin ne pojde v nebesa, da pojde prej kamele akoci živinkino ubo kakor bogatin v nebesa. Včasih govori slabše kot socialist; zdi se mi, da je boljševik. Dejal je tudi, da mora bogatin razdeliti svoje imetje med uboge, če hoče priti v nebesa. To je boljševički evanglij. Med največje puntarje se mešis in prijano ogovarja prostitutke na cestah, rekoč, da jih je rodil sistem izkoriščanja.

Duhovščino presira, češ da je hinavska, farizejska in njen Bog je dolar. Na vsakem shodu strano grmi zoper finančnike in kapitaliste ter kliče proletariat na boj zoper Satana, kakor imenuje kapitalizem.

Za vse to so dokazi. Zato priporočam justičnemu departmentu, naj takoj stori vse potrebne korake na temelju zakona proti kriminalnemu sindikalizmu, da se obvaruje države vpliva tega nevarnega človeka, dokler je še tak.

Vaš udani
P. C. Bonehead,
 preiskovalni oddelček.

Dva dni pomeje so zvezni detektivni potegnili Kristusa z govorniškega odra v West Virginiji in ga odgnali v ječo, kjer ga drže incommunicado. Topot ne bo pribit na križ. Danes ne pribijamo več puntarskih ljudi na križ, pač pa jih zabijemo v ječo, katera jim počasi stave telo in duha. Prosto po J. B. v "Common Causu".

PIŠMA NA POŠTI.
 v Chicagu imajo: L. Lekavich št. 929, Vinke Miestič, št. 933, Miha Pavlič, št. 937 in W. Gotlieb, št. 950. Pišma dobita na glavni pošti v veži z Adams cest.

stopil v ameriško armado v Springfieldu, Ill., kot pišete, tedaj ste upravičen do bonusa. Obrnite se za pojasnila na Military Bonus Recognition Board v Springfieldu, Ill. — Pozdravi!

PRAZNI IZGOVORI!

Jecklarski mogotci zagovarjajo tako trdovratno dvanajesturni delavnik v jecklarski industriji, kot Šilok svojo pravico do funta mesa. Njih zagovor je s človeškega stališča ravno tako obsojanja vreden kot Šilokov.

Jecklarski magnatje pravijo, da v teku dvanajsturnega dela slede pavze, v katerih se delavci odpočijejo od trdega dela pri plavžu. To je pol resnice. Kajti tisto delo, ki ga delavec izvrši pri plavžu, kadar je treba izpustiti žarečo rudo v neške, je tako naporno in težko, da bi bil vsak delavec že prvi dan izčrpan, ako bi tako delal skozi štiri ure v peklenški vročini 180 stopinj Fahrenheita. Polovica delavcev bi se onesvestila na delu in marsikateri delavec bi prvi dan podlegel temu silnemu naporu. Ako je jecklarski trust dovolil pavze počitka med delom, ni tega izvršil iz ljubezni do delavstva, ampak ker gospodje, ki vodijo trust, vedo, da ne najdejo človeka, ki bi teden dni vzdržal pri takem peklenškem delu brez odmora. Večina delavcev bi pa prvi dan podlegla silnemu naporu.

Tudi po delavnem sistemu, ki je zdaj uveden v jecklarnah pri plavžih, je jecklarski delavec hitro izčrpan. Ko dela nekaj let, so njegove telesne in duševne moči proč in podoben je starčku. Plavžarski delavec ne pozna življenja. Od doma gre na delo, z dela domov, doma pa v posteljo, da prihodnje jutro odide zopet v jecklarno. To se ponavlja, dokler niso njegove moči izčrpane. On ne more čitati časnikov, še manj pa dobrih podučnih knjig. On postane živ avtomat, ki opravlja delo, dokler ni njegovo telo tako pokvarjeno, da ga več vrñiti ne more.

Pri delu preži nanj sto nevarnosti. Najbolj je izpostavljen opečenju. Kolikor bolj so njegove telesne in duševne moči izčrpane od napornega dela, toliko večja je nevarnost, da ponesreči. Njegovi čuti otrpnejo zaradi trdega dela. Njegov vid in sluh otopita, njegovi možgani niso več bistri že po nekaj ur dela. V takem stanju pa delavec lahko kaj prezre in nesreča je tukaj.

Znano je, da ne dovolijo časnikarjem vstopa v jecklarne, kadar se zgodi večja nesreča. Ako bi gospodje jecklarski baroni imeli čisto vest, bi sami še vabili časnikarje, da si ogledajo kraj nesreče. Pred vsem bi povabili urednike delavskih časnikov, da si ogledajo jecklarno v normalnem času in ob času nesreče in da doženejo vzroke nesreče. Ampak stvar je narobe. Ob času nesreče so vrata jecklarn najbolj trdno zaprta urednikom delavskih listov. Njim sploh ni dovoljeno vstopiti v jecklarno, ako prihajajo kot časnikarji. Ako si urednik delavskega lista hoče ogledati delo v jecklarni, mora vstopiti vanjo kot delavec in nikomur povedati, kdo je in zakaj je vprašal za delo v jecklarni. Za delo v jecklarni pa lahko vpraša le tisti časnikar, ki je fizično sposoben opravljati tako težko delo. V jecklarnah ne najemajo slabičev. V jecklarnah sprejemajo fizično najbolj močne ljudi. In še ti ljudje kmalu podležejo.

Da se noben nepoklican delavec ne priklati v jecklarno, vzdržujejo jecklarski baroni svojo policijo. V jecklarski industriji je uveden tudi vohunski sistem, da trust ve, kako delavci mislijo, ako se med njimi nahajajo elementi, ki svoje tovariše uče, da naj zahtevajo človeške razmere v jecklarnah.

To so vzroki, da je prav malo časnikarjev bilo tako srečnih, da so se na svoje oči prepričali, kako se delavci izkoriščajo v jecklarnah.

O Garyju poročajo, da je rekel, da ga manj skrbi dvanajesturni delavnik, kot kako sodi javnost o njem.

Ako bi res stvar bila taka, tedaj bi Gary povabil časnikarje, da naj pridejo v jecklarno in naj se na svoje oči prepričajo o delu v njih. Dokler Gary tega ne stori, se ne morejo smatrati njegove besede za resne.

Garyja prav nič ne skrbi. Ne skrbi ga dvanajsturni delavnik, še manj pa sodba javnosti o njem. Kajti javnost je že davnej obsodila dvanajsturni delavnik, kajti če bi to ne bila resnica, bi bil uveden še danes v vseh industrijah.

iz delavskega sveta.

(Federated Press.)

Medna konferenca rudarjev in...
operatorjev s polja trdega premoga...

Razne vesti.

HARDINGOVA SKLEP ZA DELAVCE SE ZEOALI V SODNI PREPOVEDI.

(Nadaljevanje s prve strani.)
strogo kaznovani listi, ki se je...

Nadaljevanje s prve strani.
Začasno sodno prepoved, ki je...

Zakaj ne postopati s takimi
sklepi, kakor postopamo s njimi...

Glede pravoreka prizivnega
sodišča z ozirom na Claytonov akt...

"Dasi nisem pooblaščen govoriti
v imenu uradnikov wisconsinške...

Predsednik Ameriške delavske
federacije Samuel Gompers je...

"Kar se tiče pravosodnega
ministra Daughertyja, je pristavil...

ANGLIJA VABI ZAVEZNIKE NA SKUPEN ODGOVOR NEMOLJ.

(Nadaljevanje s prve strani.)
pada produkcija pada in brezpo...

Anglija strašno nerada misli na
separatno akcijo. Zavezniki mora...

Poruharski konflikt mora biti
končan v najkrajšem času. Določ...

bodo rošena tri največja vprašanja:
1) Plačilo odškodnine, 2) poravn...

Kakor se poroča iz drugih virov,
namerava angleška vlada predlagati...

Nadalje misli Anglija predlagati,
da se naj skliče izredna konferenca...

Pariz, 13. jul. — Prvi vtisi
Baldwinovega govora na ofisijelno...

KAKO JE BILO S TISTIM DUHOVNIM POLJUBOM.

Boston, Mass. — Poročnikova
žena Mrs. Priscilla Hague je sedaj...

"Palme me je izkušal poljubiti
trikrat, preden se mu je posre...

"Ustavila sva se na samotnem
kraju. On mi je dejal, da je že...

"Bliznja bodočnost pa bo
prinesla s sabo organizacijo delavcev...

DR. BUNDESEN IN RICHERT
OBOŽEVANA.
Chicago, Ill. — Zdravstveni kom...

let načelnik mestnega finančnega
odseka John A. Richert sta obdoli...

Ruski carist priznal skrivno umora Vorovskega.

Ženeva, Švica, 13. jul. — Pavel
Polonin, ki je bil za časa carja...

Zavarovanje proti ubijanju ljudi.

(Leland Olds za Fed. Press.)

Slučaji nesreč v premogarskih
rudniških Združenih držav so tri...

Smrtni slučaj po angleških
premogarskih rudnikih je od 1 do...

Nesreča v angleških rudnikih
so skrčene, ker je država prisilila...

Zakoni za varnostne odredbe
proti nesrečam v rudnikih so v...

Poročano je bilo, da je med
marecem 1923 bilo 168 smrtnih...

Med letom 1922 je 1950 rudarjev
po premogarskih izgubilo življenja...

Štiri povzročeni valed eksploziji
je bilo leta 1922 trikrat toliko...

Naročite "Prosveto" vašemu
sorodniku ali prijatelju v stari...

Reševanje izseljeniških dovoljenj v Jugoslaviji.

S svojim odlokom s dne 9. junija
t. l. je odredil minister socialne...

Vse instance, ki so doslej
apremale prošnje za izdajanje...

Generalni izseljeniški komisarijat
je 8. junija izročil ministarstvu...

Ker se bo vsaka prošnja odalej
reševala na podlagi mišljenja...

Kadar bodo pregledani in odobreni
od strani omenjenega odbora...

Frizljanje iz ameriških dežel.

Mnogo naših ljudi je napačno
poučenih o nekaterih predpisih...

Omenjeni zakon res določa neko
kazeno za te dežele, ampak pravi...

Le tisti torej, ki je živel najmanj
pet let v katerih omenjenih dež...

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Človekoljublje. V Mariboru zaprt
v vojaškem zaporu neki oficir,...

Prad veliko stavko državnih
namestencev. Dne 12. in 13. jun...

Slovenska Narodna Podporna Jednota
Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODESEK.
PROTNI ODESEK.
OSREDNJA OKROŽJE: Slav Novak, predsednik, 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZRODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosii, Box 286, Moon, Ill.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Solar, Box 104, Gross, Kans., za Jugoslov.
Nadzorni odbor: Frank Zalta, predsednik, 3629 W. 26th St., Chicago, Ill.
Zdravstveni odbor: Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
VARNOSTNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Av., Cleveland, O.
VSE PISMA, ki so naslojena na pošto gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

politiko na Balkanu. Menimo, da
je g. prometni minister s svojimi...

V celjski javni bolnišnici je
umrl 16. jun. komaj 21 letni, s...

Uvedba splošne delavne
dolžnosti. Vlada bo predložila akup...

Službo bi rada dobila Slovenka
srednje starosti bodisi pri sloven...

IZVESTNA PARIKA V OHIOGU.

Prodaj hišo s petimi lotami,
štalo garažo in kokošnjak, v hiši...

BOJAKI POZOR!

\$10.00 nagrade dam onemu, ki
mi prvi naznani sedanjo bivališče...

ZA KUHANJE PIVA/DOMA

Imamo v zalogi slad, meli, sladkor
in vse druge potrebščine. Poskusite...

prejšnjih letih niso prihajale na
misel. Toda orodje, katerega so se...

Popravek. — V predzadnji številki
s dne 12. julija se je pri naznanilu...

Službo bi rada dobila Slovenka
srednje starosti bodisi pri sloven...

Prodaj hišo s petimi lotami,
štalo garažo in kokošnjak, v hiši...

\$10.00 nagrade dam onemu, ki
mi prvi naznani sedanjo bivališče...

Imamo v zalogi slad, meli, sladkor
in vse druge potrebščine. Poskusite...

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Lev Tolstoj: Rodbinska sreča.

Prvi del.

(Dalje.)

Ta pohvala napolnila mi je sree s ponosom in radostjo. A zakaj me je ta pohvala? Zato, ker sem rekla, da tudi sama čutim, kako ljubi stari Gregorij svojo vnukinjo, ali pa zato, ker so se mi neke pesmi in romani priljubili tako, da so mi privabili solze v oči; ali pa zato, da se mi Mozartove skladbe bolj ugajale, nego Šuhofove. In še sedaj mi je čudno, kako sem takrat z nekim nenavadnim čutom pogodila, kaj je dobro in posneme vredno, če tudi nisem imela jasnih pojmov o vsem.

Mnoge poprejšne navade in naklonjenosti Sergiju Mihajliču niso bile povšeči, ali, če se je le malo namrdnil, ali s pogledom dal mi razbrati, da mu ni po godu, kar sem hotela reči, ali storiti — že mi je to samo zadostovalo, da je tudi meni omrzelo to, kar sem poprej ljubila.

Kadar mi je hotel dati kakov nasvet, vedela sem že naprej, kaj mi hoče reči. Če me je hotel kaj vprašati, pogledal mi je samo v oči in že njegov pogled sam je izvalil meni one misli, ki jih je želel. Tako tudi moje tedajšnje misli in občutki niso bili moji, marveč njegovi, katere so mi vnikli v moje življenje ter ga osvetljevali. Nevedoča sama zakaj, jela sem vse drugače gledati na Katro, na naše ljudi, na Sofijo, na sebe in svoje zanimanje. Knjige, ki sem jih poprej čitala, samo da bi odganjala dolgčas, postale so mi nenkrat najmilijše razvedrilo, a vse le zato, ker avta večkrat govorila o knjigah, ki sva jih skupno čitala in ki mi jih prinášal on. Poprej me je težko stalo, poučevati Sofijo in delala sem to le valed tega, kar sem smatrala to za svojo dolžnost, toda sedaj je tudi on časih sodeloval pri tem pouku in jaz sem se dičila in ponášala, če Sofijo še boljše naučim. Naučiti se mu godbeno skladbo zdelo se mi poprej nemogoče, a sedaj, ko sem znala, da me bo pošlušal ter me nemara tudi pohvalil, mogla sem eno in isto po četrinokrat ponoviti, tako, da si je u-

boga Katra morala nesea z bobačem zamašiti in vendar mi še ni presedalo. Stare sonate donese so mi po vsem drugače in mnogo lepše. Tudi Katra, katero sem poznala in ljubila, kakor samo sebe, premenila se je po vsem v mojih očeh. Še-le sedaj sem pojmlala, la ona ni bila dožnja biti nam mati, prijateljica in vsa življubja in udanost te mile stvari, spoznala sem, koliko zahvale sem jej dolžna in jo ljubila še mnogo bolj, nego poprej.

Sergij Mihajlič naučil me je gledati tudi na naše ljudi: kmeti, služabnike, družino, dekleta po vsem drugače, nego doslej. V resnici je čudno; do sedemnajstega leta preživela sem med temi ljudmi, ki jih nikdar nisem videla. Nikdar nisem mislila, da tudi ti ljudje tako ljubijo, žele in trpe, kakor jaz... Sergij Mihajlič ni brez vzroka trdil, da prava sreča počiva le v tem, da živimo za druge.

Od kraja zdelo se mi je to čudno; nisem razumela tega, ali ne-hote prišlo je tudi to prepričanje v moje sree. A to prepričanje mi je nov svet sreče, ki je brez kake promene nastajal v mojem življenju iz mene same. Vse to me je že od detinstva molče obdajalo in bilo je treba le slušati, da se je vse ozivel v moji duši ter napolnilo jo a sreečo.

To pot sem podavša se spat čisto dolgo časa, toda namesto poprejšnje predletne tuge, žalja in nad v prihodnost, prevzemalo me je zdaj šutilo sedanje sreča. Vstala sem vačših in postelje, vstala polg Katre v postelji ter pripovedovala ji, kako sem srečna, toda tega jej ni bilo treba praviti, ker je itak sama videla in spoznala, da sem srečna. A Katra mi je rekla, da si tudi ona nič boljšega ne želi, da je tudi, jako srečna in poljubila me je. Jaz sem ji verjela; zdelo se mi je neizogibno prav in potrebno, da bi bili vsi srečni. Včasih pa je izgubila Katra potrpeljivost in menila je, da je že čas iti spat ter kazala se včasih strogo; gonila me je v postelji in zasopala, ali jaz sem še dolgo razbirala v svojih mislih vse, valed česar sem bila tako srečna. Včasih sem vatala, pokleknila in molila je se Bogu, za vse dobro, kar mi je dal.

In v čumpati je bilo tiho; ali-lalo se je samo dibanje Katre in tikot poleg nje visokih ur, a jaz sem se obračala in šepetaje molila, ali križala se in poljubljala križec na vratu. Vrata so bila zaprta, okna zaprta s polknicami; le kakošna muha, ali komar je poletaje brenčal v kakem kotu. In želela sem si, da bi nikdar ne izšla iz te čumnate, da bi se ne storil dan, da bi se mi ne razdriče sanje, misli in molitve, katere vse so se mi dozdevale kot žive stvari, poletajoče okoli moje postelje v mraku nad mano. In vsaka moja misel je bila njegova misel, vsaki čut — njegov čut. Takrat se vedela nisem, da je to ljubezen; mislila sem, da bo vedno tako ostalo in, da ti občutki prihajajo prosto sami od sebe.

III.

Nekega popoldne, baš ob letvi, šle smo Katra, Sofija in jaz po obedu na vrt in vaele v seni lipe na klop, od koder se je odpiral pogled na loge in polja.

Sergij Mihajlič se tri dni ni bil pri nas in danes smo ga pričakovali tolikanj več, ker je naš poslovodja rekel, da je obečal priti na polje. Okoli devet videle smo ga prihajati na polje. Katra je zapovedala služabnici, naj nabere breskev in bešenj, katere je on jako rad jedel, in s nasehom me pogledala, vlegla na klop ter zasopala. Jaz sem odrgala lipovo vejico in gledala na pot, ki vodi s polja, ker sem mislila, da mora priti od tod. Sofija je sedela na korenini stare lipe ter gradila hišico za svoje donde. Dan je bil topel, brez vetra; vsajava cvetjica je duhtela od vseh strani, a črni oblaki so se širili ter grozili s ploho. Toda oblaki se se jeli zopet razpiravati, prišajalo je sonce skozi nje in nebo se razvedrilo, samo od daleč se je čulo šušaj, pa časih zamolklo grmenje, a iz oblakov, ki so še ostali na obzorju, križali so se bledeogumni bliski.

Bilo je očividno, da se bo žagne nevihta pri nas razgnala. Na potih zunaj vrta so neprestano škripali visoki, s žitom obloženi vzrovi — in tam nasproti so zdrnali prazni, na katerih je stoeje klapec podil konje, da so se mu kar noge tresle in mu je obleka vetra frfala. Zunaj sadovnjaka je začelo biti prašno in dušljivo. Pi-

glasovi so se slišali tudi na skednjah, isto škripanje koles pod žolnim snopjem in pred mojimi očmi so rale šplaste kopice, in kmetje so kar gomazili na njih. Tudi na zaprašenem polju so se gibali vozovi, obloženi z žolnim snopjem; a ropot vozov, odmev klisev in petje delavcev je donelo k nam. Na eni strani se je kazalo strnišče vedno bolj gola; početo polje se je prežnilo, kjerkoli se se le prikazala prišasto oblečena dekleta, ki so vezala žito v snopove in jih polagala v skladišje. Zdelo se mi je, kakor bi se bilo leto nacenkrat pred mojimi očmi spremenilo v jesen. Povsodi prah in sopar, izvemši naš mili prostorček v sadovniku. Povsodi naokrog pa so se v tem prahu in soparici na pekočem solncu gibali in vresčali delavni ljudje.

(Dalje prihodnjič.)

Franjo Špes: Nekaj o zdravju in boleznih.

(Konec.)

Dokler smo krepki in zdravi, prinesemo vse. Kadar obolimo, nam začne škoditi to, česar prej niti opazili nismo. Vzemimo samo dim od tobaka, ali duh iz kuhinje, posebno, kjer se rabi plin. Če imamo bolnega človeka v hiši, bo kmalu čutil, kako težko mu lega na prsa. Ali mislite, da ne škodi tudi zdravemu? Karkoli pokrvarja zrak, je škodljivo, četudi se nam ne pozna takoj. A za vse predvsem, nikdo na svetu ni tako trden, da bi se mu ukočilo ne izplačal vaak greh. V slabem zraku je tudi vse polno kral različnih bolezni. Seveda sam dober zrak tudi ni univerzalno zdravilo. Imeli smo pred par leti influenco, katere je imela še te posebnosti, da ni gledala prav nič na zrak. Ljudje so po najzdravjših krajih tako mrli kot po zaduhlih. Zahtevala je po velikih industrijskih in gosto naseljenih krajih relativno toliko ljudi kakor po puščavah, kjer je od človeka do človeka po 50 in več milj. Slaba prehrana in druge vojne težave so ji dale povod.

Danes živimo v dobi, ko se prav posebno borimo s takozvanimi nalezljivimi boleznimi. Res, veliko bolezni je nalezljivih, a ne za vsakega. Bolezen mora dobiti v telesu pogoje, ker se drugače ne razvije. In ti pogoji nastanejo vselej, če ne pazimo dovolj na naše zdravje, če ne skrbimo za zdravo in dobro hrano, če preved izrabljamo naše telo. Tudi moda je tista, ki povzroča dovolj bolezni in trpljenja. Glejte moderne ženske čevlje. Naravna noga je sprodaj široka, zadaj ozka, čevlji pa baš narobe. In potem tiste visoke pete. Če človek hodi bos, gre vsa teža telesa najprej na peto, potem proti prstom in ko preneha ena noga držati telo, ga že druga lovi s peto. Čimbolj višava pete, toliko bolj pada telo na nogo, kjer je najslabša. Prva posledica dvignjene pete je ta, da moramo krčiti kolena. Potem iščemo a telesom opore in ravnotežja in ker gredo kolena naprej, mora telo do vrata nazaj. Glava vsi potem zopet naprej in mesto pokončnega človeka, dobimo nekaj zvitega kakor vprašaj na koncu stavka. Prisi se globljo, ramo silijo naprej, glava pada kakor bi bila brez tilnika — to je moderna figura ženske. Če potem doda še ozko žensko krilo, v katerem ne moreš napraviti nobenega poštenega koraka, tanko, globoko izrezano jopico, za vratom košuhovino, na solcu po štirideset ali več stopinj toplote — potem pa imaš moder-no žensko. Če hočeš vedeti, koliko trpi, začni hoditi pet minut po prstih in vzdihnil boš, da je med številnimi pomanjkaji na svetu največje tisto, da manjka ženski razsodnosti. Človek se bori za enakopravnost vsega človečanstva, a če na drugi strani vidi, kako vodi mala skupina ljudi milijone žensk za nos in koliko trpljenja in stroškov povzroča to, pa boš čutil v največji vročini hladno in v največjem mrazu gorko. Če bi kak voznik podkoval svojega konja tako, da bi bili rogji na zadnji strani podkve po tri ali štiri palce visoki, bi najbrže zaprl radi mučenja živali. — In vrh vsega tega pride še zapasnik, ki drži človeka kakor kovaške klečče. Posledica te mode je, da je vse telo napeto, majhne žilice, ki prehranjajo neke dele našega telesa, pa ne morejo donášati hrane ne odnášati pokvarjenih snovi. Telo vedno bolj slabi in oboli. Paz priska posebno na jetra, ki so jako važen del človeškega telesa, ovira njihovo delo in razvoj, počasi postanejo mehka in nedelavna. Če

se moderna ženska kdaj omoži, dobi kaj slabe otroka. Nervozni in bolelni so, v par generacijah so pokveke. Tudi na obleko je treba paziti. Obleko nosimo radi tega, da ureja gorkoto v telesu. Ravhati se moramo torej po vremenu in ne po modi. Kakor je lahko pri vsaki stvari kmalu kaj preveč ali premalo, tako je tudi pri obleki. Posebno slabo je tisto, če si zavijemo vrat. Najmanjša sapica nas prehladi in boleznin vratu so vedno resne.

Največje zlo je naša pomehkuženost. Oblačimo se pregorko, pazimo preveč na vsako sapico, skrbimo za predobro hrano in pijačo. Posledica tega je, da razvadimo naše telo. Če se človek vzgaja in utrjuje, je podoben močnemu drevesu na planoti, ki se upira vsem viharjem. Pomehkužen pa je podobna drevesa v gozdu. Temu se ni bilo treba boriti proti vetrom in drevo ni napravilo potrebnih korenin. Če pade potem par dreves okoli njega in ga nekoliko zmaže veter, se ne more upirati in pade.

Nenavadno veliko ljudi je v jesenskem času prehlajenih. Kaj je vzrok temu? Premehki so. Zalotila jih je prva jesenska sapica in že imajo prehlad, katerega bodo nosili daljši ali krajši čas. Ljudje se prehlade, če stopijo z boso nogo na mrzla tla, če se preoblačijo v sobi, če je malo prepriha itd. Vzrokov je na stotine. A vsi imajo en temelj: pomehkuženo telo.

Nekateri ljudje imajo to navado, da se utrjujejo z mrzlo vodo. Vseko jutro gredo pod tuš in to jih dovolj utrudi, da se ne prehlade. Voda je sicer dobra, imenitna kot zdravilo, a tudi nevarna. Kakor imamo kraje, kjer se ljudje promalo kopljejo, prav tako je mnogo krajev, kjer ni voda nič drugega nego moderna norost, ker se preved kopljejo. Mrzla voda kot zdravilo je izvrstna, kot pretirano sredstvo za kopanje nekaj slabega. Telo se je tako privadi kakor kajenja ali alkohola ali kakakega drugega strupa in potem mora vedno biti. Telo izloča posebno mast, s katero je prevlečena vsa koža. To ji daje tisto prijetno mehkoost. Preveč mila in vode pa postuži kožo, napravi je starikavo in trdo, torej dovzetno za črne bolezni.

Kaj moramo torej storiti, če nečemo, da obolimo? Treba je, da utrdimo telo in da ne postanemo sužnji njegovih kapric. In paziti moramo, da prebavni organi delujejo v radu. Vseku je že zapanil, da je človek vsaj zaprt, kadar kaj oboli. Izgleda torej, da je zaprtje v zvezi s boleznijo. Tako je tudi res. Samo, da ni zaprtje prišlo radi bolezni, ampak bolezen radi zaprtja. Da so ljudje zaprti je sploh nepotrebno. To ni drugega ko večer opomin, da nimamo prave hrane, da ne živimo prav.

Treba je samo življenje in hrano premeniti, gibati se dovolj v vsakem kraku, pa pride zdrave samo od sebe.

Bolezen je naš največji sovražnik, ki se ga kaj lahko izognemo. Je nekaj nenaravnega, mučnega in nepotrebnega. Pa pravijo: bolezen pride sama od sebe. To ni pravilno. Bolezen se nas brani, opominja nas dolgo prej, predno utegne nastati katastrofa v telesu. Ampak če smo na vse opominja gluhi, potem smo podobni človeku, ki vidi pri trtu zatvornice zaprte in sliši drdranje prihajajočega vlaka, pa gre vaceo na prago.

Predvsem se odvadite vedno misliti, da ste bolni. Dokler se podležo vaša volja, toliko časa se niste povsem bolni. Kadar vnašate nekaj pripovedovati, da vam je nekaj, kar postane lahko nevarno in vi verjamete to, potem se bolezen začne. Če zmagate voljo in si dopoveste, da vam ni nič neozdravljivega, boste kmalu zdravi, četudi ni vse v redu z vami. Kadar se ne posutite dobro, je najboljšo, da greste pred gledalo in se smejete. Pojde potan od kraja, a pojde vendar, če imate dovolj volje. In amej si dopovedujete, da vam ni nič. Dve tretjini vseh bolnih ljudi sta radi tega bolni, kar mislita, da sta bolni.

Kar človek misli, to rado pride. Pravijo vsaj: če se o volku misli, volk pride. Če človek o boleznih ni kroli in si domišlja, da je ima potem je gotovo dobi. In ne ga sam — večkrat še druge okoli. Moč človeške volje je tako velika, da si ne moremo misliti. Njenavedljivost je sila ni nič nadnaravnega, nobena lastnost višjih bitij, ki jih ni — naraven dar je, ki pa ima vsak, čeprav vaak tega ne ve. Krist je sam priznal, da ne ozdravljiva on, tamveč vera človekova, ne v bogove ali vrage, temveč v samega sebe. "Tvoja vera ti je pomagala", je dejal.

Treba je, da se ne strahite ničesar. Naj pride, kar hoče, pripravljani bodite na vse. Dajate pogum sebi in drugim, pa je skoro izključeno, da bi komu kaj bilo. In če pride kaj, začnite najprej domačo pomočjo, s sredstvi, ki vam jih pripravila pametna, naravnih zdravil oprijemajoča se zdravniška veda. Če se ne obrne na boljše, pokličite zdravnika. Vaak dasek njemu in ponj pa ni treba, ker si s tem delate le škodo. Najboljši so domači zdravniki, ki jih poznate, ki so vam že kdaj pomagali. Oni, ki dšajo veliko in kričejo reklamo zase, ki priporočajo razna tajna in "učinkujša" zdravila, teh se bojte. Mazačev je prepolno.

Fovest "Jimmie Higgins je sprole duše ameriškega proletariata ob časa velike vojne. Dobi se pri Knjižnici matič S. H. P. J.

Njeno življenje.

Fovest — Spisala Zofka Kveder-Demotrcvič.

Klasova knjižnica — Izdaja "Matiča slovenska".

(Dalje.)

Grozila mu je, da bo dala razglasiti v on-dotno časopise, da ona ne misli plačevati njegovih dolgov, a bala se je, da bi izgubil službo in da bi prišel domov njej popolnoma na skrbi. Tako je rajša plačevala, te svote, ki sicer nobena ni bila velika ali so vendar presegala njene moči in jo od meseca do meseca bolj dušile.

Pred Božičem enkrat se je naglo pojavil doma. Zvečer je stopil v hišo, objel in poljubil je otroke in ji dal roko. Videla je, da je hotel njo objeti, ali kakor klip je nehote vsa otrdela. Opazil je to in se obrnil k Rajku.

"Saj te še ne poznam! Na, cel junak si! Samo, škoda, prav nič mi nisi podoben. Vaceo, kaj ne?" je govoril. "Morda je še boljše take..."

"Da, boljše je tako," je donelo tiho in bolešno v Tildinem sreu.

Opazovala ga je in gledala kakor tujega človeka. Postaral in izpremenil se je v teh dveh treh letih kar ga ni videla. Njegov obraz je postal nabuhel in izpit, oči so bile rdeče in podlite, lice je bilo vse razbrzdano, čelo nagubano. Nekaj neprijetnega in mučnega je bilo v njegovih potezah; o nebrzdanih strasteh je govoril njegov obraz, o pijančevanju in ponočevanju. Roke so se mu tresle, shujšan je bil. Obleka je nerodna visela na njem, zancmarjen je bil videti in nekako surov.

"Malo si odpočijem," je rekel Tildi. "Otroka sem hotel videti, saj mi dovoliš to, ne?"

"Oče si jima," je odgovorila Tilda in je pogrinjala nizo za večerjo.

Njeno sree je bilo vse trde zanj in vendar se ji je smilil.

"Izgubljen človek," ji je žumelo v glavi in v prsih jo je stiskala grenka bol.

Prinesel je otrokoma igra. Še nikoli ni tega storil. In tudi nikdar nista dobila igrače iz očeteve roke — to je jo grizlo v sreu. — Vse je zapil, vse zakvartal, vsd napravil!

Dolgo se je igral z otrokama, ki sta se mu tako približala. Nič se ga ni bal Rajko, ki ga vendar doslej sploh še videl ni.

"Kri govori," je mislila Tilda. Privoščila mu je, da sta bila otroka ljubeznliva z njm, ali ipak je to ob enem motilo in odbijalo. Neka skrivna ljubosumnost se ji je oglašala v sreu in neki čuden, nejasen strah.

Drugača dne je bilo zunaj neprijazno, mrzlo vreme. Dež je škripal, nikamor ni bilo videti izpred hiše in z vrta. Roman se je z otroki igral v sobi, Tilda je z Leno pripravljala v kuhinji obed.

Kar so se vrata zunaj slioma odprla in tuji moški koraki so zaropotali v veži.

Lena je šla gledat, kaj je.

"Zandarji!" je zaječala. Tilda je planila v sobo.

"Kaj si storil?" je zakričala na svojega meža. Za njo sta še stala oročnika v vratih.

Otroka sta zajokala. Lena ju je potegnila s silo v sosednjo sobo.

"Vi ste Roman Sterle?" je vprašal oročnik. "V imenu postave..."

"Zakaj! Govori, zakaj!" je vpila Tilda. "Zaradi velikih goljufij in defraudacij, ki jih je zakrivil na Tirolskem," je odgovoril oročnik z uradnim glasom.

"Mislim sem, da mi bodo vsaj čez praznika prizanesli... Božič sem hotel obhajati s svojimi otroki zadnjikrat, kakor človek," se je oglasil Roman. "Sam bi se bil prijavil sodišču."

"Dobili smo danes zjutraj brzoljavni ukaz, Oblecite se in pojdite!" je ukazoval oročnik.

Roman je iskal klobuk in zimsko suknjo. "Kaj je res? Kaj je mogoče, da je resnica?" je izpraševala Tilda obupno. In vendar je vedela, da je gola, strašna, ali zaslužena resnica vse to, da to ni zmota, nesrečen slučaj...

"Odpusti, če moreš," je rekel Roman, ko je šel mimo nje in je istegnul roko.

Ni mu dala desnice. "Zaradi otrok ne morem..." je rekla temno.

In odpeljal so ga.

Na sam Božič je dobila ekspresno pismo od brata, da je oče zadel mrtvoud. Da je sedel v kavarni in čital, da so Tildinega meža, Romana, zaprl. Na mestu se je zgrudil mrtev; kričevito je dežal zmecan časopis v roki. Še le doma so mu ga vzeeli iz mrtve pesti.

— Svojo mater je ubil in zdaj še mojega očeta... je izpreletelo Tildo.

X.

Romana so obsodili na štiri leta težke ječe. Ko je bilo vse skončano, si je Tilda skoraj oddahnila. Nastopilo je, česar se je bala, pred čimer je trepetala in leta. Odločilo se je, zgodilo se je. Minila je večna napetost živcev, večni nemir strahu in bojazni. Slutila je že zdavnaj, da se tako izvrši, kakor se je. In skoraj je čutila nekaj oddiha podobnega.

Ko je minilo prvo ogorčenje, ko se je ublažilo prvo pereče čustvo nezalužene sramote, prva obupna bol zaradi očeteve smrti, je nastopila ona blagodejna topost proti vsemu svetu in življenju, ki je tolikrat tolažnica in rešiteljica ubogim dušam, preganjanim od nesreče. Vihar v sreu je potihnil, kakor hipoma; misli v glavi, ključajoče in obupne misli so se utrudile in umirile in po strašnih, pretresujočih duševnih bojih je zahtevalo zdaj tudi telo svoje pravice. Tedne in tedne ni spala v nočeh; misli so se podile kakor požasti v glavi, v sreu ji je ključal obup; vroča mrznja, nelizerno preganjala, ji je kipele v lilih. Stiskala je pesti v brezmočnem gnevu. Ječala je ponižana in teptača v grenkih mukah.

(Dalje prihodnjič.)

NA KRVAVIH POLJANAH
Frank Matičič, 323 Eugen Street, Chicago, Ill.

VARČLJIVI NAROD
VLAGA REDOVITO INVESTIRA RAZUMNO V. KASPAR STATE BANK
NAJVEČJI JUGOSLOVENSKI BANKI V ZJEDINJENIH DRZAVAH.
1900 Blue Island Ave., vogal 19. ulice CHICAGO ILLINOIS
KAPITAL IN PREOSTANEK \$1,250,000.00